

's-Hertogenbosch zet koers richting Paris Proof

Als één van de voorlopers op het gebied van monitoren van het energieverbruik, vragen we de gemeente 's-Hertogenbosch waar ze staat. "We hebben gekeken naar de Paris Proof-streefwaarden en onderzoeken nu waar de grootste energiewinst te halen is", licht Roderik Oddens, vastgoedadviseur duurzaamheid bij deze gemeente toe.

Roderik: "Wij hebben een interactief dashboard waarmee we voor een groot deel van onze locaties de gas- en elektriciteitsgebruik kunnen aflezen in grafieken, uitgesplitst per jaar, maand, dag, uur en kwartier. Het piekvermogen wordt ook weergegeven, waardoor in één

oogopslag duidelijk is wanneer de pieken optreden, zodat we hierop kunnen anticiperen. Deze gegevens worden uitgelezen door slimme meters. Momenteel zijn we bezig deze in al onze gebouwen te plaatsen."

Vergelijken met Paris Proof

De gegevens uit het dashboard kunnen direct met de streefwaarden voor Paris Proof worden vergeleken, middels een ingebouwde tool. Roderik: "Het inzicht in deze streefwaarden hebben wij ook nodig om onze ambitie rond energiebesparing te monitoren. Wanneer alles inzichtelijk is, kunnen we de resultaten meenemen bij het prioriteren van de te verduurzamen panden. We streven tot 2030 naar een energiegebruik dat ook wel wordt omschreven als 'zeer zuinig'. Na 2030 willen we inzetten op de streefwaarde Paris Proof. Uiteindelijk kunnen we in het dashboard direct zien in hoeverre onze portefeuille voldoet aan die streefwaarden."

Gericht sturen met grootverbruikers

Vanuit de beschikbare data heeft 's-Hertogenbosch een lijst opgesteld van de top 20 grootgebruikers. Roderik: "We zijn hier nu een aanpak voor aan het ontwikkelen. Met welke panden of maatregelen kunnen we het beste beginnen? Welke investering levert de meeste energiebesparing op?"

We zijn van plan onze informatie ook met de gebruikers van de panden te delen en hen deelgenoot te maken van de aanpak. We willen de maatregelen samen met hen uitvoeren."

"Focus op energiereductie geeft ruimte voor biobased materialen"

Voorbeeldfunctie verder dan energiereductie

"Practice what you preach, want wij hebben een voorbeeldfunctie", vertelt Roderik. "Dat betekent dat wij nu pilots draaien om tot een best practice te komen waarmee we de rest van de gemeenschap kunnen ondersteunen en begeleiden." Pilots die de gemeente momenteel uitvoert hebben bijvoorbeeld te maken met biobased materialen, houtbouw en gasloze gebouwen.

Roderik: "Door te sturen op een forse energiebesparing worden ook natuurlijke ingrepen, zoals groene daken en gevels en beplanting om opwarming tegen te gaan interessant. Hierdoor kiezen we niet per definitie meer voor het plaatsen van een koelsysteem. Hier ben ik trots op. Zowel groene gevels/daken, beschaduwing, als biobased materialen worden in een starre labelmethodiek niet of slechter beoordeeld."

In de toekomst openbaar

"Op dit moment is de data over het energiegebruik nog niet openbaar. Naar de toekomst toe willen we dit wel open gaan stellen, juist om te kunnen monitoren welke gebouwen voldoende verduurzaamd zijn en waar we nog een slag moeten slaan. We willen dit middel inzetten om de voorbeeldrol die wij als gemeente hebben te versterken. De resultaten per pand zullen we ook

Roderik Oddens, vastgoedadviseur duurzaamheid, gemeente 's-Hertogenbosch

beschikbaar stellen aan de gebruikers, zodat zij actiever betrokken worden bij het verduurzamingsproces. Hierdoor wordt het verduurzamen ook voor hen meer tastbaar en kunnen we hen hierin meenemen en stimuleren minder te verbruiken.”

“We moeten pilots draaien voor de best practices”

“Dit zal onderdeel worden van de komende verduurzamingsfase, waarin wij middels een afwegingskader al onze gebouwen in lijn gaan brengen naar de gestelde hoofdoelen en daarmee kunnen verantwoord worden waar de investeringen naar toe zijn gegaan en wat ze opleveren.”

Vooruitstrevend duurzaamheidsbeleid

Het doel van de gemeente 's-Hertogenbosch is om in 2045 klimaatneutraal te zijn. Zij heeft haar route in 3 fases opgedeeld: gedrag, energiemix en slotfase. De afgelopen twee jaar kregen zij de wind in de rug als gevolg van aanpassing van gedrag tijdens de energiecrisis (fase 1) en de vergroening van groene stroom (fase 2). Met name het effect van vergroening van stroom neemt af – naar verwachting – vanaf het jaar 2026. De uitdaging waar de gemeente voor staat is het verder omlaag brengen van het gasverbruik samen met het verder reduceren van het relatief hoge elektraverbruik van maatschappelijk vastgoed in de slotfase richting 2045.

